gemeente ALKMAAR

RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering:	11 december 2025
Agendapunt:	
Commissie:	Ruimte
Portefeuillehouder:	Jan Hoekzema
Relatie met andere portefeuillehouder(s):	Voltallige college

Onderwerp: Vaststelling Omgevingsvisie Alkmaar 2040

Voorgesteld besluit

1. De Omgevingsvisie Alkmaar 2040 vast te stellen
2. De Nota Beantwoording zienswijzen Omgevingsvisie Alkmaar 2040 vast te stellen
3. De in bijlage 9 genoemde beleidsdocumenten in te trekken

Samenvatting

Op grond van de omgevingswet is de gemeente verplicht een omgevingsvisie vast te stellen. In de omgevingsvisie legt de gemeente haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast. Op 1 januari 2027 moeten gemeenten beschikken over een omgevingsvisie die voldoet aan de eisen van de Omgevingswet. Met deze actualisatie wordt voldaan aan de in de Omgevingswet vastgelegde inhoudelijke en procedurele eisen en de technische standaarden voor publicatie.
De visie is een actualisatie van de omgevingsvisie die in 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld. De koers wijzigt niet, maar de visie is op een aantal onderdelen aangescherpt. Er is een uitvoeringsstrategie opgesteld waarin is opgenomen hoe de ambities uit de omgevingsvisie worden gerealiseerd. Beleidsdocumenten die met de vaststelling van deze visie of anderszins achterhaald zijn, worden ingetrokken.
De milieueffecten van de ontwikkeling van het Alkmaars Kanaal en de stationsgebieden zijn in het Milieueffectrapport Alkmaars Kanaal (hierna: MER) in beeld gebracht en bij de voorbereiding van het besluit betrokken. De omgevingsvisie is opgesteld in samenwerking met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en regionale partners. De ontwerpvisie heeft van 18 juli tot en met 12 september ter inzage gelegen. In deze periode zijn zes zienswijzen ingediend. Daarnaast is advies ontvangen van de Commissie mer over het MER Alkmaars Kanaal.

Dit voorstel staat in relatie tot vastgestelde/gewijzigde wetgeving, namelijk: De Omgevingswet

Argumenten

1.1 De gemeente is verplicht om een omgevingsvisie vast te stellen. In de omgevingsvisie legt de gemeente haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast. De Omgevingsvisie Alkmaar 2040 (bijlage 1) is een actualisatie van de visie die in 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld. De koers wijzigt niet, maar de visie is op een aantal onderdelen aangescherpt. Vanwege diverse maatschappelijke ontwikkelingen is de urgentie van een aantal ruimtelijke vraagstukken veranderd en sinds 2017 heeft de gemeente diverse beleidskaders uitgewerkt. Met de actualisatie wordt voldaan aan de in de Omgevingswet vastgelegde inhoudelijke en procedurele eisen en de technische standaarden voor publicatie.

1.2 De omgevingsvisie wordt gewijzigd vastgesteld ten opzichte van het ontwerp dat op 15 juli door het college is vastgesteld en vrijgeven voor terinzagelegging. Naar aanleiding van de reacties op de ontwerp-omgevingsvisie is de omgevingsvisie aangescherpt. Daarnaast zijn er een aantal ambtshalve aanpassingen gedaan. Dit zijn aanpassingen in de omgevingsvisie naar aanleiding van actualiteiten of interne reacties. De aanpassingen vormen een verduidelijking dan wel aanvulling op de visie. In de Nota van wijzigingen (bijlage 2) is een overzicht opgenomen van alle wijzigingen na het vrijgeven van de Ontwerp Omgevingsvisie Alkmaar 2040.

1.3 Bij het maken van de omgevingsvisie moet er een milieueffectrapport (MER) worden opgesteld als de visie gebruikt wordt als basis voor besluiten over projecten die zo'n rapport verplicht stellen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij stedelijke ontwikkelingen, zoals het Alkmaars Kanaal en de stationsgebieden. In het MER Alkmaars Kanaal (bijlage 3) zijn de milieueffecten van de totale ontwikkeling in beeld gebracht. Dit rapport is bij de voorbereiding van het besluit betrokken.

Het MER is voor advies voorgelegd aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: Commissie mer). In reactie op het advies van de Commissie mer (bijlage 4) is een aanvulling op het MER opgesteld (bijlage 5). Hierin wordt onder meer ingegaan op de gemaakte keuze ten aanzien van de reikwijdte van het MER in relatie tot de omgevingsvisie, en wordt inhoudelijk gereageerd op een aantal aandachtspunten van de commissie. Hoe dit advies zich verhoudt tot het besluit tot vaststelling van de omgevingsvisie is nader toegelicht in een oplegger bij het advies (bijlage 6). De milieubelangen zijn zorgvuldig in beeld gebracht en worden voldoende meegewogen in het besluit. Voor zover relevant worden de aandachtspunten van de Commissie mer meegenomen in de verdere uitwerking van de visie.

2. De ontwerp-omgevingsvisie heeft van 18 juli tot en met 12 september ter inzage gelegen. In die periode zijn zes zienswijzen ingediend. De ingediende zienswijzen hebben betrekking op het belang van erfgoed en cultuurhistorie, de spoorwegbelangen, agrarische en aanverwante belangen, het drinkwaterbelang en gezondheid. In de Nota beantwoording zienswijzen (bijlage 7) wordt per zienswijze aangegeven en gemotiveerd wat er met de zienswijze is gedaan. Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen is de omgevingsvisie aangescherpt. Voor de volledige inhoud van de zienswijzen wordt verwezen naar bijlage 8.

3. Bij de vaststelling van de omgevingsvisie worden een aantal beleidsdocumenten (bijlage 9) ingetrokken die inmiddels achterhaald zijn. Dit betreft onder meer het Omgevingsbeeld Kanaalzone. De ontwikkelingen langs het Alkmaars Kanaal worden getoetst aan de

gebiedsgerichte ambitie in de omgevingsvisie, en ontwikkelkaders voor de deelgebieden. Daarnaast zijn bij de vaststelling van de omgevingsvisie in 2017 per abuis een aantal beeldkwaliteitsplannen in het landelijk gebied niet ingetrokken. Ontwikkelingen in de dorpen worden getoetst aan de uitgangspunten in de omgevingsvisie, rekening houdend met provinciaal beleid. Ook binnenstedelijk zijn er nog een aantal beeldkwaliteitsplannen van kracht die zijn achterhaald of waarvan de ontwikkeling inmiddels is gerealiseerd. De relevante welstandscriteria zijn in 2022 al opgenomen in de welstandsnota.

Kanttekeningen en alternatieven
Aanleiding voor het MER is specifiek de binnenstedelijke transformatie van het Alkmaars Kanaal en de stationsgebieden. De Commissie mer adviseert het MER aan te vullen zodat het aansluit bij de volledige reikwijdte van de omgevingsvisie. Dat wil zeggen; het MER verbreden door ook alle ontwikkelingen in de gebiedsgerichte ambities voor de gastvrije leefbare stad en het toekomstbestendig en innovatief landelijk gebied te onderzoeken en te bezien hoe de ontwikkelingen elkaar raken. Met het nu voorliggende MER zijn echter alle relevante en nu effectief te onderzoeken milieueffecten in beeld gebracht. Voor de andere ambities geldt namelijk dat nog geen sprake is van expliciete kaders omdat nog nadere keuzes gemaakt moeten worden. Bij de verdere uitwerking worden mogelijke milieueffecten in kaart gebracht en meegewogen in de besluitvorming. Er worden geen relevante (cumulatieve) milieueffecten verwacht ten opzichte van de ontwikkeling van het Alkmaars Kanaal. Er is dan ook geen aanleiding om aanvullend onderzoek te doen vóór vaststelling van de omgevingsvisie.

Participatie
In 2017 is over de huidige omgevingsvisie geparticipeerd. Om tot een breed gedragen actualisatie van de omgevingsvisie te komen zijn we opnieuw met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in gesprek gegaan. De participatie vond plaats tijdens fysieke bijeenkomsten in september en oktober 2024. Via berichtgeving op de website, in de stadskrant en via sociale media zijn inwoners uitgenodigd om mee te praten over de toekomst van Alkmaar. Voor de uitkomsten van de participatie wordt verwezen naar het participatieverslag (bijlage 10). Tenslotte is de formele zienswijzeprocedure gevolgd.

Uitvoering
De omgevingsvisie omschrijft voor de lange termijn de gemeentelijke ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving. Het college heeft een uitvoeringsstrategie opgesteld (bijlage 11) waarin is vastgelegd hoe deze ambities worden gerealiseerd. Het gaat om de wijze waarop de ambities worden geconcretiseerd, hoe de integraliteit en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving wordt bewaakt, hoe resultaten worden gemonitord en hoe hierover wordt gerapporteerd. De uitvoering is een collegebevoegdheid. De uitvoeringsstrategie wordt ter kennisname met de raad gedeeld.

Financiële aspecten
Dit besluit leidt niet tot een begrotingswijziging/budgetwijziging.

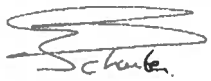
Vervolg en communicatie
- De inhoud van de omgevingsvisie komt in het Omgevingsloket van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Hiervoor wordt de omgevingsvisie conform de wettelijk voorgeschreven procedure gepubliceerd via de Landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen.

- Het MER Alkmaars Kanaal en de overige aangehechte stukken worden als bijlage in het DSO opgenomen.
- De indieners van zienswijzen worden per brief geïnformeerd over het besluit.

Bijlagen

1. Omgevingsvisie Alkmaar 2040
2. Nota van wijzigingen Omgevingsvisie Alkmaar 2040
3. Milieueffectrapport Alkmaars Kanaal
4. Advies Commissie mer
5. Aanvulling Milieueffectrapport Alkmaars Kanaal
6. Oplegger Advies Commissie mer
7. Nota beantwoording zienswijze Omgevingsvisie Alkmaar 2040
8. Bundel ingediende zienswijzen
9. In te trekken beleidsdocumenten
10. Participatieverslag
11. Uitvoeringsstrategie bij de omgevingsvisie

Burgemeester en wethouders van Alkmaar,

mw. drs. A.M.C.G. Schouten, burgemeester

dhr. R.M. Reus MPM, gemeentesecretaris

Collegevergadering: 4 november 2025

gemeente ALKMAAR

RAADSBESLUIT

Nr.

De raad van de gemeente Alkmaar;

Gelet op

Het besluit van burgemeester en wethouders van 4 november 2025
Het advies van de commissie Sociaal en Ruimte 27 november 2025
Het bepaalde in de Omgevingswet
De aangenomen amendementen:

- Wijziging t.a.v. nieuwe bouwlocatie en grondgebonden woningen
- Gezond en duurzaam landelijk gebied
- Grip op arbeidsmigratie
- Welzijn van dieren

Besluit

1. De Omgevingsvisie Alkmaar 2040 vast te stellen, met dien verstande dat:

   - in de Omgevingsvisie Alkmaar 2040 (bijlage 1), op pagina 49, derde alinea, na de zin: *"Voor woningbouw in de dorpen ligt de focus op de jongeren en ouderen en staat vooral de behoefte uit de eigen bevolking die in eigen dorp willen blijven wonen centraal."*
   De volgende zin wordt toegevoegd:
   "Bij de hoofdmoot van de nieuw te bouwen woningen in de dorpen dient ook te worden gestreefd naar grondgebonden woningen, zodat in het landelijk buitengebied ook ruimte wordt geboden aan (toekomstige) gezinnen om een huis met een tuintje te verwerven."

   - de alinea met het kopje 'Stimuleren Innovatie Landbouw' op pagina 51-52 wordt vervangen door de volgende tekst:
   "Stimuleren innovatieve, duurzame en gezonde landbouw
   De landbouw verandert snel, mede door technologische innovaties. Smart farming, precisielandbouw en bedrijfsondersteunende systemen vormen een snelgroeiend terrein waar techniek en data worden ingezet voor de optimalisatie van bedrijfsresultaten, productkwaliteit én het gebruik van bodem, water en energie. Tegelijkertijd zien we positieve ontwikkelingen op het gebied van natuurinclusieve en biologische landbouw. Als gemeente faciliteren we innovatie en alternatieve duurzame vormen van landbouw. Dit draagt bij aan de verduurzaming van de sector en het behoud van de kwaliteiten in het landelijk gebied. Het behoud van bijvoorbeeld de veenweidegebieden is belangrijk vanuit landschappelijk, ecologisch en recreatief oogpunt. Ook milieutechnisch levert goed beheer van deze gebieden door het tegengaan van het vrijkomen van CO_2-gassen een positief effect op. Ruimte bieden aan alternatieve vormen van landbouw draagt bij aan de toekomst van de sector. We passen het voorzorgprincipe toe als het gaat om gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen en zetten ons in om blootstelling van omwonenden, water en bodem aan schadelijke stoffen tot een minimum te beperken. Wanneer noodzakelijk en wetenschappelijk onderbouwd, neemt de gemeente maatregelen om kwetsbare groepen tegen bestrijdingsmiddelen te beschermen.

Naast traditionele gewassen wordt gekeken naar nieuwe landbouwvormen, zoals natte teelten, wisselteelten en voedselbossen. Wij bieden ruimte aan deze nieuwe ontwikkelingen, maar hechten ook aan het behoud van de landschappelijke kwaliteit en de Europese en nationale natuurdoelen."

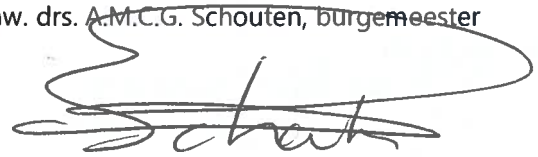
- a) dat, op pagina 51, de volgende zinnen geschrapt worden:
"Het is aan de werkgevers om ervoor te zorgen dat deze huisvesting op orde is en blijft. Als gemeente zorgen we voor een uitnodigend buitengebied met voldoende ruimte voor werknemers."
b) dat onder het kopje 'Wonen' (pagina 20-21), vóór het volgende kopje 'Economie' op pagina 21, de volgende zinnen toegevoegd worden:
"Arbeidsmigranten dragen bij aan de Alkmaarse samenleving en hebben recht op menswaardige huisvesting en arbeidsomstandigheden. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt in de eerste plaats bij uitzendbureaus, werkgevers en huisvesters. De gemeente ziet toe op goede randvoorwaarden en roept misstanden een halt toe. Bij de huisvesting van arbeidsmigranten is er aandacht voor economische belangen, de woningmarkt, de leefbaarheid van wijken en dorpen en de effecten op het bredere sociaal domein."

- aan de alinea 'Biodiversiteit' op pagina 20, vóór het kopje 'Wonen' de volgende tekst wordt toegevoegd:
"In Alkmaar leven huisdieren, stadsdieren, dieren in het wild en landbouwdieren. Omdat onze keuzes bij het inrichten van de fysieke leefomgeving impact heeft op hun leven, houden we rekening met het welzijn van dieren ook."

2. De Nota Beantwoording zienswijzen Omgevingsvisie Alkmaar 2040 vast te stellen
3. De in bijlage 9 genoemde beleidsdocumenten in te trekken

De raad van Alkmaar, 22 januari 2026

mw. drs. A.M.C.G. Schouten, burgemeester

mw. mr. V.H. Hornstra, griffier

